

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Тернопільський національний економічний університет
Факультет економіки та управління

Міждисциплінарна курсова робота

з дисципліни «макроекономіка» на

тему:

«Фактори економічного зростання України»

Студентки 2 курсу

групи ЕУП-21

Малиш Г.О.

Науковий керівник:

професор, д.е.н.Длугопольський О.В.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ECTS _____

Тернопіль 2018

План

Вступ

1. Теоретичні аспекти економічного зростання (зміст, фактори, моделі).
2. Аналіз економічного зростання в Україні, та фактори впливу на нього.
3. Напрями вдосконалення політики економічного зростання в Україні.

Висновок

Список використаної літератур

Зміст

Вступ.....	4
Розділ 1. Теоретичні аспекти економічного зростання.....	5
Розділ 2. Аналіз економічного зростання в Україні та фактори впливу на нього.....	10
Розділ 3. Напрями вдосконалення політики економічного зростання в Україні.....	17
Висновок.....	22
Список використаної літератури.....	24

Вступ

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що економічне зростання є найважливішим чинником в соціально-економічному прогресі в довгостроковій перспективі, оскільки він включає збільшення економічної потужності країни, збільшення обсягу громадського виробництва і розширення можливостей економіки для задоволення зростаючих потреб населення в товарах і послугах.

У Україні за останні декілька років сталося погіршення галузевої структури економіки, зниження доходів домашніх господарств, погіршення структури споживання і скорочення витрат на розвиток соціальної структури. Тому головним завданням, що стоїть перед урядом, є досягнення стійкого економічного зростання.

З точки зору методології економічних досліджень основним недоліком існуючих поглядів на економічне зростання є відмова від використання принципу протиріччя, що є найважливішим елементом діалектичного методу і епистемологічного аспекту закону єдності і боротьби протиріч.

Метою роботи є дослідження теоретичних аспектів економічного зростання, а також визначення майбутніх перспектив його розвитку.

Предметом дослідження є особливості економічного зростання і основні чинники, що впливають на нього.

Для досягнення конкретної мети виникають наступні завдання:

1. з'ясувати зміст, чинники і моделі економічного зростання;
2. проаналізувати економічне зростання в Україні і чинники, що впливають на неї;
3. Визначити напрям поліпшення політичного і економічного зростання в Україні.

Розділ 1

Теоретичні аспекти економічного зростання

Економічне зростання – інтегральна характеристика, яка відбиває рівень розвитку продуктивних сил, науки і техніки, ринкових відносин, інноваційності, а також багато інших параметрів, що визначають місце країни у світовому господарстві. У наш час розвиток економічної теорії відбувається шляхом поглиблення аналізу сутності економічного зростання, виявлення нових факторів, які впливають на динаміку народного господарства окремих країн і світу в цілому.

Перші дослідження питань економічного зростання були виконані відомими економістами А. Смітом і Т. Мальтусом, які виділяли землю як найбільш важливий фактор економічного зростання.

Проблеми економічного зростання особливо гостро постали перед людством у ХХ ст., але це не означає, що вони нікого не хвилювали раніше. Уперше про економічне зростання заговорили меркантилісти, а більш-менш предметно цю проблему поставив фізіократ Ф. Кене. Економічне зростання є надзвичайно складним явищем і його проблеми були відображені в працях багатьох вчених-економістів різних економічних напрямів.

Вагоми й внесок у розвиток теорії економічного зростання зробили такі видатні вчені як: Дж. С. Міль, Т.Дж. Гелбрейт, Дж. М. Кейнс, Р. Харрод, Е. Домар, У.К.Мітчелл, Р. Солоу, Т. Веблен, а також представники як російської, так і української економічної науки – М. Кондратьєв, Туган-Барановський та ін.

На думку Дж. С. Міля, економічне зростання визначається через приріст багатства, обумовлений величиною наявних факторів виробництва та їх продуктивністю.

Окрім традиційних структурних факторів, у центрі уваги дослідників дедалі частіше з'являються інституціональні фактори: соціальна та політична стабільність, зрілість ринкових інститутів, стан інфраструктури.

Різноманітність факторів економічного зростання відображає складну природу функціонування економіки, багаторівневість її складових. Іншими словами, народне господарство характеризується тією чи іншою структурою факторів виробництва, які використовуються для отримання певного продукту.

Розглядаючи теорію економічного зростання можливо виділити три загальні напрями:

- неокейнсіанство;
- неокласицизм;
- інституціоналізм

Важливе значення у формуванні організаційних форм ведення економічної діяльності та темпів економічного зростання належить інституціональній структурі національного господарства. Економічні інститути мають вплив на економічне зростання, оскільки вони формують систему мотивацій ключових економічних акторів у суспільстві, сприяючи інвестуванню в людський та інтелектуальний капітал, інновації, організацію виробничого процесу тощо.

Розрізняють два типи економічного зростання: екстенсивний та інтенсивний (рис.1). Екстенсивний тип полягає в тому, що збільшення обсягу виробництва досягається в основному за рахунок залучення у виробництво додаткових трудових, матеріальних та фінансових ресурсів при незмінній продуктивній силі праці. Інтенсивний тип має місце тоді, коли збільшення обсягу виробництва відбувається за рахунок раціонального використання всіх видів ресурсів. Воно пов'язане з упровадженням нових технологій і підвищенням продуктивності праці. Це означає, що зменшуються затрати ресурсів на виробництво одиниці продукції.

Деякі економісти виділяють третій тип економічного зростання — детенсивний. В умовах детенсивного зростання затрати ресурсів на виробництво одиниці продукції збільшуються, бо вони використовуються

нерационально. Екстенсивний характер розвитку економіки мав місце в СРСР у період 30—60-х років. А в період 80—90-х років мав місце детенсивний характер розвитку.

Основними чинниками зростання в основному є:

- праця (кількість і якість трудових ресурсів);
- земля (кількість і якість природних ресурсів);
- капітал (інвестиції або інвестиції) з урахуванням технічного рівня засобів виробництва, що забезпечується науково-технічним прогресом;
- підприємницькі здібності.

Вони розуміються не лише як господарська діяльність підприємців, але і як економічний механізм, який може сприяти або перешкоджати економічному розвитку (рис.1).

Рисунок 1: «Типи і фактори економічного зростання».

Прогресивні структурні зрушення – основний ресурс економічного зростання[15]. Структурні характеристики свідчать про досягнутий рівень використання виробничих ресурсів, ступінь зрілості, особливості спеціалізації і рівень диверсифікації економіки, тобто про все те, що визначає місце країни в міжнародному поділі праці, її конкурентну нішу на світових ринках товарів і послуг.

Вирішення проблем економічного зростання передбачає застосування різних моделей економічного зростання. Неокласична модель економічного зростання – це теорія або модель, використовувана для пояснення довгострокових напрямів економічного зростання в розвинених країнах. Ця модель підкреслює можливість накопичення капіталу, тобто зростання капітальної праці та технічні зміни в поясненні потенційного реального ВВП.

Модель неокласичного прискорювача прискорювачів є моделлю циклічного економічного розвитку. Відповідно до цієї концепції імпульс виникнення циклічних коливань в економіці є автономним збільшенням будь-якого компонента автономного попиту. Зростання сукупного попиту, як впливає з кейнсіанської теорії, породжує мультиплікативний ефект, в результаті якого кінцеве зростання національного доходу перевищує початковий зростання сукупного попиту на величину, рівну величині мультиплікатора автономних витрат. Поки економіка не має вільних виробничих потужностей, сукупне зростання попиту досягається за рахунок залучення існуючих виробничих потужностей (виробничих факторів) у виробництво. У цьому випадку спостерігається тільки один імпульс, але недостатній для циклічних коливань. Якщо за існуючими виробничими потужностями не можливо задовольнити зростання сукупного попиту, то підприємці змушені робити індуковані інвестиції для створення додаткових потужностей.

В результаті виникає ефект взаємодії між множителем і прискорювачем: зростання сукупного попиту викликане інвестиціями, останні збільшують сукупний попит, що у свою чергу, викликає нові індуковані інвестиції.

Розділ 2

Аналіз економічного зростання в Україні

та фактори впливу на нього

Значне погіршення економічної ситуації в 2014 році було обумовлене проведенням військових дій на нижній течії України і низьким зовнішнім попитом на тлі накопичених макроекономічних диспропорцій в попередні роки.

Зниження обсягу виробництва основних галузей економіки України впродовж 2014 року склало 9,6% річних, зокрема, обсяги виробництва в промисловості знизилися на 10,7%, а будівництво на 21,7% оборот роздрібною торгівлі скоротився на 8,6%. Єдиною галуззю, виробництво якої виросло, було сільськогосподарство (2,8%) із-за рекордного урожаю зернових культур (63,8 млн тонн).

Чинники, що впливають на економічне зростання :

1. Західнадія і руйнування міжрегіональних зв'язків після анексії Автономної Республіки Крим;
2. Створення торгових стосунків з Російською Федерацією;
3. Зниження купівельної спроможності за рахунок скорочення реальних доходів населення;
4. Поліпшення фінансових результатів підприємств;
5. Зниження кредитної активності;
6. Скорочення державного фінансування.

Розмір валового внутрішнього продукту є одним з основних показників для оцінки добробуту країни. Звичайно, не такий абсолютний, як ВВП на душу населення. Якщо ВВП росте – це означає, що матеріальний добробут населення збільшується, зарплати і податкові надходження збільшуються у бюджеті.

Реальний валовий внутрішній продукт в 2017 році в порівнянні з 2016 роком (за постійними цінами в 2010 році) збільшився на 2,5% до 2982,920 млрд. грн. (У фактичних цінах) (табл.1).

Таблиця 1

Валовий внутрішній продукт України з 2012 по 2017 рр. (млн. грн.)

Рік	Мінімальний ВВП	Реальний ВВП	Різниця
2012	1408889	1304064	<u>-104825-7.4%</u>
2013	1454931	1410609	<u>-44322-3.0%</u>
2014	1566728	1365123	<u>-201605-12.9%</u>
2015	1979458	1430290	<u>-549168-27.7%</u>
2016	2383182	2034430	<u>-348752-14.6%</u>
2017	2982920	2445587	<u>-537333-18.0%</u>

Джерело: побудовано за даними НБУ

"Реальний валовий внутрішній продукт (ВВП) в 2017 році в порівнянні з 2016 роком збільшився на 2,5%. Номінальний ВВП склав 2982,9 млрд. грн., А ВВП на душу населення - 70210 грн", - говориться в прямому повідомленні(див.табл.1).

Отже, за даними НБУ, минулого року в загальній сумі валової доданої вартості (у фактичних цінах) основні акції відносяться до наступних видів економічної діяльності : оптова і роздрібна торгівля, ремонт автомобілів і мотоциклів - 421 368 млрд. грн .; оброблювальна промисловість - 369,452 млрд. грн.; Сільське господарство, лісове господарство і рибальство - 305,194 млрд. грн.

Сума податків на продукцію в 2017 році склала 473,084 млрд. грн, а субсидії на продукти - 10,268 млрд. грн.

Згідно з таблицею 2, в першому кварталі поточного року реальний ВВП (тобто фактичний ВВП з поправкою на інфляцію) виріс на 3,1%. "Це не межа, а

тільки початок позитивних змін". Дійсно, в II кварталі 2018 р. ВВП прискорився до 3,6%.

Але в другій половині року зростання, як очікується, декілька сповільниться. І результати року будуть нижчі, ніж в другому кварталі.

Таблиця 2

Валовий внутрішній продукт України в 2018 р. (млн. грн.)

2018	Номінальний ВВП	Реальний ВВП	Різниця
I кв.	700431	642205	-58226-8.3%
II кв.	807322	722831	-84491-10.5%

Джерело: побудовано за даними Національного Банку України.

Отже, Національний банк прогнозує профіцит у розмірі 3,4% в 2018 році, тоді як експерти, опитані MERT, ґрунтуючись на консенсус-прогнозе, складають усього 3,1% в рік. У Міжнародному валютному фонді прогноз ще оптимістичніший: реальне зростання ВВП цього року, Фонд чекає 3,2% з інфляцією 11%. Наступного року консенсусний прогноз Мінекономрозвитку прогнозує уповільнення зростання ВВП до 3%. І прогноз МВФ "дає" нам 3,3% і 8% інфляція. Затримка траншу МВФ викликає відтік інвестицій, який є інфляційним чинником.

Також відзначається, що прискорення, чим очікувалося, уповільнення темпів інфляції в травні-червні 2018 року знижується в другій половині року із-за зростаючого впливу інфляційних чинників. Цей вплив залишиться на три чверті 2019 року.

Споживчі ціни в Україні за 2017 рік зросли на 13,7%.

Наприкінці жовтня 2017 року Національний банк погіршив прогноз по інфляції на 2017 рік з 9,1% до 12,2% і на 2018 рік з 6,0% до 7,3%. Прогноз інфляції на 2019 рік залишився незмінним на рівні мети – 5,0% (табл.3).

Національний банк підвищив свій прогноз з інфляції в Україні у 2018 році з 7,3% до 8,9% і на 2019 рік з 5,0% до 5,8%(табл.3).

"Національний банк прогнозує, що в 2018 році інфляція буде залишатися високою: 8,9% загальна і 8,2% базова", - йдеться в повідомленні НБУ.

Таблиця 3

Індекс інфляції 2014-2018р.

Роки	2014	2015	2016	2017	2018
Січень	100,2	103,1	100,9	101,1	101,5
Лютий	100,6	105,3	99,6	101,0	100,9
Березень	102,2	110,8	101,0	101,8	101,1
Квітень	103,3	114,0	103,5	100,9	100,8
Травень	103,8	102,2	100,1	101,3	100,0
Червень	101,0	100,4	99,8	101,6	100,0
Липень	100,4	99,0	99,9	100,2	99,3
Серпень	100,8	99,2	99,7	99,9	100,0
Вересень	102,9	102,3	101,8	102,0	101,9
Жовтень	102,4	98,7	102,8	101,2	101,7
Листопад	101,9	102,0	101,8	100,9	
Грудень	103,0	100,7	100,9	101,0	
За рік		143,3	112,4	113,7	107,4

Джерело: побудовано за даними Національного Банку України

Отже, Національний банк України (НБУ) залишив прогноз інфляції на кінець 2018 року на рівні 8,9% і переглянув прогноз базової інфляції до 7,1%.

Об'єм експорту товарів і послуг в Україні в I півріччі 2017 році склав 25026,6 млн. доларів. А імпорт товарів і послуг - 25075,3 млн. доларів. В порівнянні з 2016 роком експорт збільшився на 16%, імпорт - на 23,3%. Сальдо зовнішньої торгівлі в 2017 році склало 2 625,4 млн. дол. США. (у 2016 році він був позитивним і склав 541,6 млн. доларів). В той же час в 2017 році об'єм експорту товарів з України склав 43 266,6 млн. доларів. США, а об'єм імпорту -

49 598,5 млн. доларів. В порівнянні з 2016 роком експорт товарів збільшився на 19% (на 6904,9 млн. доларів), а імпорт - на 26,4% (на 10 348,7 млн доларів). Через швидше зростання імпорту товарів, причини яких були відмічені вище, в порівнянні з їх експортом, негативний баланс зовнішньої торгівлі товарами України в 2017 році склав 6331,9 млн. доларів США. (у 2016 році баланс зовнішньої торгівлі товарами в Україні також був негативним, але в абсолютному вираженні менше, ніж в 2017 році - 2888,1 млн. доларів США). В результаті коефіцієнт експортного покриття імпорту товарів в Україні склав 0,87 (у 2016 - 0,93). Як повідомили в Службі державної статистики України, зовнішньо торговельні операції нашої держави в області товарної біржі проводилися з партнерами з 223 країн світу.

Що стосується експорту українських товарів в країни ЄС, то, згідно з Держкомстатом України, в 2017 році загальна вартість 17 534,5 млн доларів США збільшилися з 29,6% в 2009 році до 4038,2 млн доларів США, а вартість імпорту - 20 795,8 млн доларів США. і збільшився на 21,3% (на 3655,0 млн доларів). Негативне сальдо України в торгівлі товарами з ЄС склало 3261,3 млн. Доларів. (у 2016 році баланс був також негативним - 3644,5 млн. дол. США). Проте слід зазначити, що негативне сальдо зовнішньої торгівлі товарами України в основному було пов'язане з торгівлею з ЄС, Росією і Білоруссю(табл.4).

Експорт та імпорт, товарів і послуг в різні країни світу

(млн.дол. США)

	Експорт		Імпорт		Сальдо	
	I півріччя 2017	I півріччя 2018	I півріччя 2017	I півріччя 2018	I півріччя 2017	I півріччя 2018
Усього (товари і послуги)¹	25026,6	27815,7	25075,3	28468,8	-48,7	-653,1
Країни СНД	5098,4	5201,3	5208,8	6329,5	-110,4	-1128,2
Інші країни світу	19928,2	22614,4	19866,5	22139,3	61,7	475,1
у т.ч. країни ЄС	9381,3	11153,0	10646,4	12061,1	-1265,1	-908,1
Товари	20645,6	23260,6	22645,6	25918,2	-2000,0	-2657,6
Країни СНД	3262,8	3477,1	4911,7	6008,9	-1648,9	-2531,8
Інші країни світу	17382,8	19783,5	17733,9	19909,3	-351,1	-125,8
у т.ч. країни ЄС	8217,4	9791,5	9577,5	10768,9	-1360,1	-977,4
Послуги	5089,6	5377,9	2431,2	2551,5	2658,4	2826,4
Країни СНД	1839,1	1727,4	297,1	320,6	1542,0	1406,8
Інші країни світу	3250,5	3650,5	2134,1	2230,9	1116,4	1419,6
у т.ч. країни ЄС	1558,8	1888,9	1069,7	1293,1	489,1	595,8

Джерело: взято із сайту Національного Банку України.

В той же час структура імпорту товарів в Україну останніми роками змінилася менше, ніж структура експорту українських товарів, що обумовлено відносно невеликими структурними змінами у вітчизняній економіці в цей період, якщо ми розглянемо це у великі товарні групи в цілому. Хоча на рівні великих товарних груп структур незміни в потоках імпортних товарів в Україні проявилися досить чітко. Так, за підсумками 2017 року доля мінеральних продуктів в загальному об'ємі імпорту товарів склала 24,4 проти 30,6% в 2012 році; доля виробництва хімічної і суміжних галузей складає 19,5 проти 15,2%, відповідно; доля машин, устаткування, транспортних засобів і побутової техніки збільшилася з 24,4% в 2012 році до 27,6% в 2017 році (див.табл.4). Проте із-за загального зниження об'єму імпорту товарів в Україну, навіть у разі збільшення долі певної групи товарів, їх об'єм (сукупна вартість) в 2017 році був значно нижчий, ніж в 2010-2014 роках. Зниження також було

пов'язане з об'ємом імпорту товарів в Україну в 2014 році. 2012 рік був пов'язаний з негативним впливом російської гібридної агресії. Проте у міру адаптації українського суспільства до умов російської гібридної агресії в 2016 році об'єм імпорту товарів в Україну поступово почав рости. У 2017 році сукупна вартість імпорту товарів в Україну по відношенню до 2016 року склала 21,1%. Хоча імпорт споживчих товарів, який в 2014-2015 роках зазнав особливо значне скорочення, збільшився швидшими темпами, в 2016-2017 роках він відновив своє зростання, показавши відповідно 13,3% і 17,5% від річного зростання.

Отже, загальний український експорт впевнено зростає, але разом з ним росте й імпорт. У першому півріччі в Україну ввезено товарів загальною вартістю 30939.9 млн. дол. Сальдо зовнішньо-економічної торгівлі залишається негативним, українці купили на 4063.7 млн. доларів США більше, ніж продали.

Розділ 3

Напрями вдосконалення політики економічного зростання в Україні.

Ефективність політики економічного зростання визначає зрілість ринкових відносин, рівня розвитку і якості державних установ, історичних і культурних традицій, досвідчені і специфічні особливості державного регулювання, відносин зі світовим співтовариством, і т.п., який вимагає використання багатосторонніх інструментів. Різноманітніше інструменти і методи (економічний, фінансовий, кредит, соціальний) містить арсенал державної політики, потім ця політика може досягти більшої ефективності.

Починаючи з початку державної незалежності, українська економіка переживає тривалий процес систематичного перетворення, компоненти, які - введення ринкових принципів господарської діяльності, структурного коректування економіки, лібералізації іноземних економічних відносин, встановлене перетворення. Перетворення має місце пасибі до переслідування держави цілеспрямованих економічних реформ, мета яких - змінити вид соціального копіювання, переміщення від обширного до інтенсивного копіювання, перш за все через активацію інноваційних чинників та вдосконалення управління.

В рамках бюджетної політики держава забезпечує пряме фінансування до установи загального уряду, фінансує інвестиційні програми, обслуговує державні борги, субсидії та дотації. У бюджетній політиці, інтереси різних секторів суспільства найчіткіше ідентифіковані. Державні фінанси значно впливають на реальну економіку та його зростання, тому критерії для бюджетної політики щодо економічного зростання є: рівень накопичення бюджетних надходжень у цілому, зокрема податків; кількість і спрямованість бюджетних витрат; розмір бюджетного дефіциту та норма підвищення державної боргу; кількість фінансових ресурсів відхилено до обслуговування державного боргу; рівень грошової бюджетної дефіциту; Динаміка валового

внутрішнього продукту; рівень безробіття; градус виконання законодавчих діл та бюджетних документів, зіставні до них.

Амортизаційна політика дуже важлива для регулювання сталого економічного зростання. Ефективним напрямом такої політики є механізм прискореної амортизації. Її запровадження дає змогу підприємствам розвинених країн в перші роки експлуатації машин і устаткування розплатитися більшу частину своєї вартості, акумулювати в амортизаційному фонді достатню кількість коштів для подальших інвестицій.

Стратегічні напрями та пріоритети політики економічного зростання в Україні, засновані на експертному аналізі поточної соціально-економічної ситуації в країні, визначаються рядом офіційних документів, зокрема, в Програмі економічних реформ України на 2010 рік -2014, "Щорічне повідомлення Президента України до Верховної Ради України" , "Україна-2015: Стратегія національного розвитку", "Стратегія розвитку України на період до 2020 року".

В цілому економіка України почала зростати у 2010 році (4,2%), однак після кризи відбулося зростання експортної активності та збільшення накопичення запасів матеріального оборотного капіталу, що разом забезпечило збільшення валової доданої вартості протягом цього періоду на 8,4 в.п. період Відновлення компонентів внутрішнього попиту ще не пододало стагнацію галузей, орієнтованих на внутрішній ринок, негативну динаміку інвестицій в основний капітал. Таким чином, економічне зростання цього періоду є нестабільним і суперечливим.

Зокрема, Програма економічних реформ України на 2010-2014 роки, призначена для виконання завдання, поставленого Президентом України щодо відновлення економічного зростання та модернізації економіки країни, заявляє, що "реформи будуть спрямовані на побудову сучасної, стабільної, відкрита та конкурентоздатна економіка у глобальному масштабі, формування професійної та ефективної системи державного управління, а в кінцевому

підсумку - підвищення добробуту українських громадян »[2, с. 3]. Програма охоплює широке коло стратегічних перетворень у п'яти областях:

1. Створення основних передумов економічного зростання шляхом підтримки низького рівня інфляції, стабілізації державних фінансів та створення стабільної фінансової системи.

2. Створення системи максимального стимулювання бізнесу шляхом зниження державного втручання в економіку, зниження адміністративних бар'єрів на шляху її розвитку, модернізації податкової системи й поглиблення міжнародної економічної інтеграції України.

3. Модернізація інфраструктури та основних секторів шляхом усунення виявлених структурних проблем в енергетичному, вугільному, нафтогазовому, житлово-комунальному секторах, а також розвитку транспортної інфраструктури й ринку землі. Перехід від субсидій до самозабезпечення виробництва і соціальних послуг.

4. Збереження і розвиток людського капіталу та соціального розвитку за рахунок підвищення ефективності та стабільності соціального захисту, поліпшення якості й доступності освіти та медичного обслуговування.

5. Підвищення ефективності державного управління шляхом реформи держслужби і виконавчої влади.

У заяві президента [5, с. 86-90] він зазначив, що фінансово-економічна криза зіграв роль каталізатора модернізації для України, що призвело до усвідомлення необхідності зміни моделі економічного розвитку в рамках «нової хвилі» реформ ..., спрямованих на значне підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу країни, підвищення її рівня капіталізації, впровадження новітніх ефективних інструментів економічного регулювання.

Для України соціально-економічна модернізація означає:

- підвищення ефективності економічної політики держави перед лицем зростаючих викликів, пов'язаних з його суверенітетом, з глобального посткризового світу;

- зміцнення економічної конкурентоспроможності та продуктивності в якості основи для довгострокової стабільності і динамічного економічного зростання і поліпшення соціально-економічних показників;

- модернізація системи соціального захисту населення для забезпечення її ефективності в подоланні бідності та забезпеченні стабільного добробуту громадян.

Хорошим результатом і показником успіху економічної модернізації є скорочення на душу населення заборгованості на душу населення на душу населення з розвинених країн і збільшення індексу соціального розвитку.

Основою і основними пріоритетами інституційних реформ, спрямованих на поліпшення ділового клімату, повинні бути: захист і забезпечення прав власності, забезпечення дотримання правил конкуренції, дерегулювання і усунення неефективних і обтяжливих процедур ліцензування, процедури припинення економічної діяльності, а також нагляд і контроль.

Створення сильного конкурентного внутрішнього ринку має ґрунтуватися на підвищенні конкурентоспроможності вітчизняного виробництва; вдосконалення інституційних та організаційних та економічних засад функціонування внутрішнього ринку; створення оптимальної системи регулювання цін; стимулювання розвитку виробництва продуктів, що заміняють імпорт і продукцію з високою доданою вартістю; створення системи захисту прав споживачів у сфері отримання товарів і послуг їх відповідної якості в достатній кількості за економічно обґрунтованими цінами та т. д.

Побудова фінансової системи, адекватної потребам економіки та орієнтованої на збір і використання внутрішніх ресурсів відповідно до

пріоритетів національних інтересів, має відбуватися на основі синхронного розвитку всіх секторів: банківської справи, страхування, фондів, інвестицій, які забезпечуються розвитком інфраструктури і механізмів передачі капіталу між сегментами ринку фінансовий; використовуючи потенціал фінансових ресурсів (фонди системи накопичення, кошти, зібрані населенням поза банківською системою, кошти з державних фондів, надлишки інвестицій в іноземні активи фінансових і нефінансових підприємств); Зміцнення фінансового становища середнього класу для збільшення доступності фінансових послуг.

Важливим елементом у формуванні конкурентоспроможності української економіки сьогодні є реалізація низки заходів, пов'язаних з енергопостачанням, інтеграції та лібералізації національних енергетичних ринків, оптимізувати структуру стану енергетичного балансу, зокрема, заміну традиційних видів палива інших видів, в основному з альтернативних джерел енергії та вторинних енергоресурсів.

Реалізація завдань, спрямованих на відновлення динаміки економічного зростання за рахунок підвищення продуктивності, заснованої на інвестиціях і інноваціях, значно прискорить зростання ВВП, забезпечить збалансоване зростання доходів населення, підприємств і бюджету. В результаті внутрішньої політики, спрямованої на створення умов для підвищення продуктивності капіталу, будуть створені основи для забезпечення сталого економічного зростання в довгостроковій перспективі.

Висновок

Отже, в результаті проведеного мною дослідження факторів економічного зростання України, можна зробити ряд важливих висновків. По-перше, економічне зростання – інтегральна характеристика, яка відбиває рівень розвитку продуктивних сил, науки і техніки, ринкових відносин, інноваційності, а також багато інших параметрів, що визначають місце країни у світовому господарстві. По-друге, у наш час розвиток економічної теорії відбувається шляхом поглиблення аналізу сутності економічного зростання, виявлення нових факторів, які впливають на динаміку народного господарства окремих країн і світу в цілому. Окрім традиційних структурних факторів, у центрі уваги дослідників дедалі частіше з'являються інституціональні фактори: соціальна та політична стабільність, зрілість ринкових інститутів, стан інфраструктури.

Різноманітність факторів економічного зростання відображає складну природу функціонування економіки, багаторівневість її складових. Іншими словами, народне господарство характеризується тією чи іншою структурою факторів виробництва, які використовуються для отримання певного продукту.

Фактори впливу на економічне зростання:

1. Військові дії та розрив міжрегіональних зв'язків у наслідок анексії АР Крим;
2. Ускладнені торгівельні відносини з Російською Федерацією;
3. Зниження купівельної спроможності в наслідок зменшення реальних доходів населення;
4. Погіршення фінансових результатів підприємств;
5. Зменшення кредитної активності;
6. Скорочення державного фінансування.

Що стосується економічного зростання: погіршення економічної ситуації в Україні (2014 році) було обумовлено веденням військових дій на сході України та низьким зовнішнім попитом на фоні накопичених макроекономічних дисбалансів у попередні роки.

За даними НБУ, 2016 року в загальній сумі валової доданої вартості (у фактичних цінах) основні акції відносяться до наступних видів економічної діяльності : оптова і роздрібна торгівля, ремонт автомобілів і мотоциклів - 421 368 млрд. грн .; оброблювальна промисловість - 369,452 млрд. грн.; Сільське господарство, лісове господарство і рибальство - 305,194 млрд. грн.

Сума податків на продукцію в 2017 році склала 473,084 млрд. грн, Асубсидії на продукти - 10,268 млрд. грн.

Національний банк України (НБУ) залишив прогноз інфляції на кінець 2018 року на рівні 8.9% і переглянув прогноз базової інфляції у бік зниження до 7.1%. Про це повідомляє прес-служба НБУ у щоквартальному "Інфляційному звіті" за липень 2018 року.

У підсумку коефіцієнт покриття експортом імпорту товарів в Україну становив 0,87 (у 2016 р. – 0,93). Зовнішньо торговельні операції нашої держави у сфері товарообміну проводилися з партнерами з 223 країн світу.

Стратегічні напрями та пріоритети політики економічного зростання в Україні, засновані на експертному аналізі поточної соціально-економічної ситуації в країні, визначаються рядом офіційних документів, зокрема, в Програмі економічних реформ України на 2010 рік -2014, "Щорічне повідомлення Президента України до Верховної Ради України", "Україна-2015: Стратегія національного розвитку", "Стратегія розвитку України на період до 2020 року".

Список використаної літератури

1. Поддєрьогін А.М. МАКРОФІНАНСОВА СТАБІЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ: [електронний ресурс]. - Режим доступу до статті: [//http://base.dnsgb.com.ua/files/ard/2004/04lsvkez.pdf](http://base.dnsgb.com.ua/files/ard/2004/04lsvkez.pdf).

2. В. Г. Сумцов, І. Г. Филиппова УКРАЇНА: МОДЕЛІ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ: [електронний ресурс]. - Режим доступу до статті: [//http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/2010/3028/1/Sumtsov.pdf](http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/2010/3028/1/Sumtsov.pdf).

3. Н. В. Колодрубська, ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ ФАКТОРИ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ: [електронний ресурс]. - Режим доступу до статті: [//http://dspace.nbuu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/47810/06-Kolodrubska.pdf?sequence=1](http://dspace.nbuu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/47810/06-Kolodrubska.pdf?sequence=1).

4. Міщук О.В. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ: [електронний ресурс]. - Режим доступу до статті: bi.cfuv.ru/wp-content/uploads/2017/09/002mischuk.pdf.

5. Сімків Л.Є. ЕКОНОМІКА ТА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА//ЯКІСНЕ ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ В УКРАЇНІ, ЙОГО ОЦІНКА ТА ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: [електронний ресурс]. - Режим доступу до статті: file:///C:/Users/DELL/Downloads/inek_2014_2_4.pdf.

6. Мінфін. Валовий внутрішній продукт: [електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/>.

7. Державна служба статистики України: [електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

8. С. Кулицький, ст. наук. співроб. СІАЗ НБУВ. Сучасний стан української зовнішньої торгівлі: [електронний ресурс]. - Режим доступу: http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=3581:suchasnij-stan-ukrajinskoji-zovnishnoji-torgivli&catid=64&Itemid=376.

9. Романенко В. Промисловість у стійкому розвитку економіки України / В. Романенко, Л. Лебедева // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. — 2017. — № 3. — С. 5—19.

10. Білоусова О.С. Підвищення ролі державних інвестицій у модернізації реального сектору економіки України / О.С. Білоусова // Фінанси України. — 2017. — № 5. — С. 63—75.

11. М. В. Штань. НАПРЯМИ ДЕРЖАВНОГО СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: [електронний ресурс]. - Режим доступу до статті: http://www.economy.in.ua/pdf/10_2017/13.pdf.

12. Економічне зростання і його фактори: [електронний ресурс]. -Режим доступу: https://pidruchniki.com/14940807/politekonomiya/ekonomichne_zrostantannya_yogo_faktori.

13. Держстат: Реальний ВВП України у 2017 році зріс на 2,5%: [електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2427084-derzstat-realnij-vvp-ukraini-u-2017-roci-zris-na-25.html>.

14. Пирог О. В. Стратегічні перспективи економічного розвитку національної економіки України / О. В. Пирог // Бізнес інформ. – 2011. – №11. – С. 32-34.

15. Мінфін. Індекс інфляції: [електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation/2018>.

16. Мінфін. Експорт та імпорт України: [електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/eximp/>.

17. Ефективність та напрями вдосконалення політики економічного зростання в Україні: [електронний ресурс]. - Режим доступу: https://pidruchniki.com/1776050753197/ekonomika/efektivnist_napryami_vdoskonalennya_politiki_ekonomichnogo_zrostantannya_ukrayini.